

כב.

והתניא חב"ב. אמתיתין הו"מ למספר אלף נטר עד דמיימי
 ברייתא ופריך אחריווי: **ראפ"ד** מ"פ. וז"ל
 למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס [חייב] לחייב ג"ש לתחילתו
 בפשיעה ולאחריתו וסופו באונס ללא אורחיה וי"ל דלא אמר משום

וּתְחִנָּה הִכָּל וְהִגְדִּי שְׁדָּלְנִי בֵּין מִלְמַלְעָה
לְמִטָּה בֵּין מִלְמַמְטָה לְמַעְלָה ¹⁸¹ פְּטוּרִין ¹⁸²
תְּרֻמָּה רַב פָּפָא *דֹּאפִּין מִיפָּךְ כִּלְבָּא בּוֹקֵרָא
וְגִדְיָא בְּסָרִיכָא אִי הָכִי אֲמַאי פְּטוּרִים *פְּטוֹר
מִנּוֹק שְׁלֵם וְחִיבִין בְּחִצֵּי נֹק; הִכָּל שְׁנִמְלִ:
אֲתָמֵר ר' יוֹחָנָן אָמַר *אִשּׁוּ מִשּׁוּם חֲצִיז' וְרִישׁ
לְקִישׁ אָמַר אִשּׁוּ מִשּׁוּם מִמּוֹנוֹ וְרִישׁ לְקִישׁ
מֵאִי מַעֲמָא לֹא אָמַר כִּרְבִּי יוֹחָנָן אָמַר לָךְ חֲצִיז'
מִכְחוֹ קְאוּלִּי הָאִי לֹא מִכְחוֹ קְאוּלִּי וְרַבִּי יוֹחָנָן
מֵאִי מַעֲמָא לֹא אָמַר כִּרְישׁ אָמַר לָךְ
מִמּוֹנָא אִתָּהּ בִּיהַּ מִמְּשָׂא הָאִי לִית בִּיהַּ מִמְּשָׂא
תֵּן הִכָּל שְׁנִמְלִ חֲרָרָה כִּי *בְּשִׁלְמָא לִמ"ד
אִשּׁוּ מִשּׁוּם חֲצִיז' חֲצִיז' דְּכָלל הוּא אֵלֶּא לִמ"ד
אִשּׁוּ מִשּׁוּם מִמּוֹנוֹ הָאִי אִשׁ לֹא מִמּוֹנוֹ דְּבַעַל
כֹּלָּה הוּא אָמַר לָךְ רִישׁ לְקִישׁ הֵכָּא בְּמֵאִי
עֲסָקִין דְּאִדְרֵיהּ אֲדוּרִי דַּעַל חֲרָרָה מִשְׁלֵם נֹק
שְׁלֵם וְעַל מְקוֹם גְּחָלָת מִשְׁלֵם חֲצִי נֹק וְעַל
גִּדְיָא כֹּלָּה פְּטוֹר וְרַבִּי יוֹחָנָן *דֹּאנָחָה אֲנוּחִי
עַל חֲרָרָה וְעַל מְקוֹם גְּחָלָת מִשְׁלֵם נ"ש וְעַל
הַגִּדְיָא מִשְׁלֵם חֲצִי נֹק תָּא שְׁמַע ¹⁸³ גְּמִל'
שְׁתֵּן פִּשְׁתָּן וְעַבְרַי בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים בְּכִנְסָה
פְּטוּרִין תַּחֲתֵּךְ הַחֲנוּת וְדִלְגָּל ¹⁸⁴ בְּנִירָא שֶׁל חֲנוּתִי
וְהִדְלִיק אֶת הַבִּירָה דְּבַעַל גִּמְלָא ¹⁸⁵ חִיב הֵינָּה תְּחִנָּה
נָרוֹ מִבְּחִיז' חֲנוּתִי חִיבִי רַבִּי יְהוֹדָה אוֹמֵר בְּנִר
תְּחִנָּה פְּטוֹר בְּשִׁלְמָא לִמ"ד אִשּׁוּ מִשּׁוּם חֲצִיז'
חֲצִיז' גְּמִלָּה הוּא אֵלֶּא לִמ"ד מִשּׁוּם מִמּוֹנוֹ הָאִי
אִשׁ לֹא מִמּוֹנָא דְּבַעַל גִּמְלָה הוּא אָמַר לָךְ רִישׁ
לְקִישׁ הֵכָּא בְּמֵאִי עֲסָקִין *בְּמַסְכַּסְתָּ כָּל
הַבִּירָה כֹּלָּה אִי הָכִי אִימָא סִיפָא אִם
הֵינָּה חֲנוּתִי נָרוֹ מִבְּחִיז' חֲנוּתִי חִיבִי וְאִי
בְּמַסְכַּסְתָּ אֲמַאי חִיבִי בְּשַׁעֲמָדָה עֲמָדָה
וּסְכַסְכָּה כ"ש דְּחֲנוּתִי פְּטוֹר וְבַעַל גִּמְלָה חִיב
אָמַר רַב הוֹנָא בְּרַם מִנּוֹחַ מִשְׁמִיחַ דְּרַב ¹⁸⁶ אִיקָא
הֵכָּא בְּמֵאִי עֲסָקִין בְּנוֹן שַׁעֲמָדָה לְחִטָּל מִימִיָּה
רִישָׁא

וְלִהְיֶה שָׁלָם חֶסֶדְכֶם: בַּעֲמֻדָה דְּחַיִּימָא דְּלִיבָא דְּהוּא וּסְכָכָה: מִמֶּנּוּ כַּעֲשֵׂי שְׁדֵרְוּ לִינָן וְלִהְיֶה אִתּוֹ בֵּיהּ מִמְשֻׁת א"נ צוּר נָמִי חֲשִׁיב אִתּוֹ בֵּיהּ מִמְשֻׁת דַּע"י כְּרִימָא הַצּוּר מִשְׁתַּבֵּה מִמְשֻׁת שֶׁל הַרְבֵּעַ לְאִפּוּשֵׁי

דאדייה ^אהו"מ לאוקמי בזנאז אטומי ע"י שניו דלאמרינן גרים פירקין^ב ורבי יוחנן בדאחא אמוהו. לא מנאי למימר גלדייה דלוי ועל כל הגדים ח"י דלי כה^ג כמו לאו ככחו דמי^ד הו על כל שאר הגדים פטור: ^הלא ממוגו דבעל כ"ב הוא.

המאורעות במסכתות הן אפשר שלא יראה הדיקה כיון שדונתה כל כך שמסכתה כל הדינה דרך הליכות והיא לו להרחיק וגמורה מהיוח
ומסכתות אצל אין לפרש אלא חייב ממוני בעל הגמל יתחייב הכל דלא לקמן (דף עז. ב.) פריך ויתחייב בעל הגחלת וזש"פ שבעל
ההכלה שפע גם בעל הגחלת יש לו להתחייב שלא שמר גחלתו ומשני כשעמדה לומר לאו הליכותה דרך הליכותה בעל צמדה במקום אחד
הדירה כל כך מתנאי שמסכתה כל הדינה צמדה ופריך דכ"ח ע"ז ח"ו"י" פטור לאו פטור לגמרי אלא הליכות פטור מחלקו על שכל
הגמל דיוח מסכתות צמדה משאילו היתה הולכת ועוצרת בלי עיכוב ומשני כשעמדה להגיל מימיה דאטו הוא צמדה ע"ז:

כיצד הרגל

פרק שני

בבא קמא

האופייני. גמליה בטעינה עד שחכנס לתוך החנות: ודיה גדי כפות
 לו. לגדיש: ועבר כמור לו. לגדיש: ונשרף עמו חייה. אגלי ואגליש
 כלפי שאן לו דין מיתה כשזיל העבד שהיה לו לנרות: עבר כפות
 לו וגדי כמור לו ונשרף עמו כמור. אגלי ואגליש דקם ליה דלרצה

א איבעי ליה לאפוש
 יויב דלא איבעי ליה
 נא שמע ⁽⁶⁾ המדליק
 וות לו ועבר סמוך לו
 ופוט לו וגדי סמוך לו
 אשו מושום
⁽⁷⁾ אלא אשו דאמר
 אי פטור אילו קמל
 א מייחייב אמר לך רבי
 מביא עסקינן כשהצית
 ליה כדברא מצינה
 לא צריכא בגדי דחד
 את הבעיקר ביד
 ר מדיני אדם וחייב
 אשו מושום חציו
 מאן דאמר אשו מושום
 חרש שומע וקמן הכי
 נומר עלה ⁽⁸⁾ אמר ריש
 א שנו אלא כשמרס
 וסר לו שלהבת חייב
 וא רבי יוחנן אמר
 ובר צבתא דחרש קא
 סר ליה גוואז מילתא
 ומתניתנא מסייע ליה
⁽⁹⁾ כי תצא אש תצא
 את הבערה ש"מ
⁽¹⁰⁾ דתניא פתח הכתוב
 בנזק

[illegible]

נני כן מחייב ואף לא חשבי ברות מנזיה א"כ מה קשה לר"ל הא לא דמי להזיק ברות מנזיה ואומר ר"י ללמך^א אשוי משום חזיו הוא לא מחייב והסבא אין בתעשה השווה קרוב ולדאי היקח הלכן לא דמי להחיו חזיו ויהי לאמנר שזרי קשור כראוי לתרש דחייב דרבו (ה) לגטור ע"י עסקיו ודאי בתגר לו להסבא לא משום דאורי לגטמיה לדמי לא על משום מלחמה דלא ברי היקא כמו שזרי כדלמרינן בפרק קמא (דף קז ע"ב)

כיצד הרגל פרק שני בבא קמא כג.

בנוקי ממונו. דכתיב כי תלך אל דמשמע מעלמה: בנוקי גופו. דקרי ליה מצעיר: דיכתיב משכחת לה. אילו אלדס זורק חץ והזיק בטמון (6) לא מייחזי בטוק הא קיימא לן דהאי פירקין (דף כו:) פלע תחת פלע לחייב את השוגג כמודד ואונס כרצון לישנא אחרינא האי חץ לעולם בטמון הוא נכנס ומזיק ולא שמעתי: וניחא ליה. ומשני לה הכי: ונפלה גדר. של חצר: שלא מחמת דליקה. דאי מחמת דליקה חציו חס: דב"ז ל"ו חציו. שבעה שהדליק האש דהיינו זריקת חץ לא היה ראוי להזיק בחצר אחרת: אית ליה נמי משום ממונו. והיכא דליכא לחיוביה משום חציו ואיכא לחיוביה משום ממונו מחייבין ליה הלכך לענין גלוי אע"ג דכלו לו חציו חייב משום ממונו: ובגון שהיה לו לגודרה. בטרם תעבור הדליקה שם היה לו שהות ויכול לגודרה: ולא גודרה. דאע"ג דליכא לחיוביה אהצער ראשון מחייב על שם סופו

טמון באש דפטר רחמנא היכי משכחת לה. פי' בשלמא למ"ד אשו משום ממונו אין חימה דפטור טמון ואע"ג דכלל נוקי ממונו כמו קרן שן ורגל חייב טמון שצממון מזינו חילוקים בקרן שן ורגל להלכותיהן אבל באדס המזיק לא חלק הכחוש דכתיב פלע תחת פלע ודרשין צפוף פירקין (דף כו:) לחייב על השוגג כמודד ואונס כרצון לפיכך אין סבירא לדרוש אשו משום חציו: **מאי** בינייהו. הוה מצי למימר איכא בינייהו כל הני דלעיל כלל שנטל חררה ואנחי אנוחי בגדיש דלרבי יוחנן משלם על שאר הגדיש חצי נזק ולר"ל על שאר הגדיש פטור ולרבי יוחנן אפילו לא היתה בגופו של עבד קס ליה דדרבה מיניה וטמון היכא שלא כלו חציו חייב לרבי יוחנן: **ולרבי** בע"ה הגה"ה. פירוש גס צעל הגחלת ולא שיפטר צעל הכלל לגמרי דפ"ל (דף כב ד"ה ואי) גבי חנוני אמאי חייב ועוד אי צעלא שמר גחלתו ומפטר^ל צעל

בנוקי ממונו וסיים בנוקי גופו לומר לך אשו משום חציו אמר רבא קשיא ליה לאב"י למ"ד אשו משום חציו טמון באש דפטר רחמנא היכי משכחת לה וניחא ליה כגון שנפלה דליקה לאותו חצר ונפלה גדר שלא מחמת דליקה והלכתה והדליקה^ל והזיקה בחצר אחרת דהתם כלו ליה חציו אי הכי לענין גלוי נמי כלו ליה חציו וא"א למאן דאית ליה משום חציו אית ליה נמי משום ממונו^ב וכגון שהיה לו לגודרה ולא גודרה דהתם שורו הוא ולא טפח באפיה וכי מאחר דמאן דאית ליה משום חציו אית ליה נמי משום ממונו מאי בינייהו איכא בינייהו לחיובי בארבעה דברים: על

ותלמוד בבלי ע"ז והדר עמוד מס 56 כב בבא קמא תלמוד בבלי הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

נימוקי יוסף מסכת בבא קמא דף י עמוד א

אשו משום חציו. כאילו בידיו הבעירו כדאמרן. ואי קשיא לך א"כ היכי שרינן עם חשיכה להדליק את הנרות והדלקתה הולכת ונגמרת בשבת וכן מאחיזין את האור במדורה והולכת ונגמרת הדלקתה בשבת ולפי זה הרי הוא כאילו הבעירה הוא בעצמו בשבת וכל שכן הוא דאילו הכא לא נתכוון להבעיר גדיש של חבירו כלל והכא עיקר כוונתו היא שתדלק ותלך בשבת ועם כל זה תנן [שבת דף יט ב] משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה ומאחיזין את האור במדורת בית המוקד ומעשים בכל יום וכדאמרן כי נענין במילתא שפיר לא קשיא לן שהרי חיובו משום חציו כזורק החץ שבשעה שיצא החץ מתחת ידו באותה שעה נעשה הכל ולא חשבינן ליה מעשה דמכאן ולהבא דאי חשבינן ליה הוה לן למפטריה דאנוס הוא שאין בידו להחזירה וה"נ אילו מת קודם שהספיק להדליק הגדיש ודאי משתלם ניזק מאחריות נכסים ידידה דהא קרי כאן כי תצא אש שלם ושלם ואמאי מחייב הרי מת ומת לאו בר חיובא הוא אלא לאו ש"מ דלאו כמאן דאדליק השתא בידים חשבינן ליה אלא כמאן דאדליק מעיקרא משעת פשיעה חשבינן ליה וכן הדין לענין שבת דכי אתחיל מערב שבת אתחיל וכמאן דאגמריה בידים בההוא עידנא דלית ביה איסור חשיב:

הכונס

פרק ששי

בבא קמא

ס.

שֶׁלֹא עָלִים דְּקִיס: גִּבְיָה. כְּשֶׁאֵלֶס מַדְגֵּר מִנְעֻנֵעַ שְׁפָחוּ וְרוֹחַ יוֹלָא: לִיהוּי בְּזוּרָה. דְּחִיב מִשּׁוֹס מַלְאכָה בְּשַׁבַּת אַע"פ שֶׁהָרוֹחַ מְסִיעֵמָה כְּשֶׁהוּא מַגְבִּיהַּ הַתְּסוּלָה בְּרַחֲמֵי שְׁקוּרִין פְּלִימָ"ל: בְּצֵד אַחֵר. דֹּלָא אֲהֵי אִיהוּ: בְּגוֹן שְׁלִיבָה בְּרוּחַ בְּצִיזָה. כְּשֶׁמִּתְחַלֵּל¹ לְנִצּוֹת לֹא הֵימָּה הָרוֹחַ נִשְׁבַּת בְּחֻקָּה וְלֹא הֵימָּה מִבְּעֵיר בְּכָךְ וְנִצְחָה רֹחַ שְׁלִיבָה מְנִיָּה וְנִצְחָה דְּמִילְתָּא דֹּלָא סְלִיק אֲדַעְתָּהּ הוּא אֲבָל זוּרָה לְעֵינֵי שַׁבַּת סְגִי לֹא בְּרוֹחַ מְנִיָּה וְלִהְיוֹת אִיכוּן: צִמְרָה צִמּוּרִי. לְשׁוֹן אִישְׁתָּא לְמִירְתָּא (שָׁם דף טו.) תְּמִימוֹת כְּלוּמָר שֶׁלֹּא נִפְתַּח מִמֶּנּוּ אֲלָא בְּנִשְׁמִיָּה כְּדֶרֶךְ הַמַּחֲמָס: בְּנִשְׁמָתוֹ אֵת יָדוֹ דֹּלָאן זֶה לִיטִי כֻלָּ: מִצִּיבָתָהּ בְּחֻשְׁבָּתָהּ. נִתְקַיְמָה מִחֲשַׁבְתָּהּ דִּיעָה לִיָּה בְּרוֹחַ מְסִיעֵמָה: מִתְּנִי² אוֹ עֶפֶר. לִחֲכֵה נִירוֹ וְנִתְקַלְקֵל: גְּמִ' דְּשִׁבְיָה אִשׁ גְּבִיָּהוּ. אִין צִי אֲדָס מִזְדַּהֲרִין בָּהֶן דְּלִכְךָ עוֹמְדִין הֵלֵכֵךְ אִיכָל לְמִימַר זֶה פִּשְׁעִי: אֲבִ' גְּרִישׁ בִּי. דְּלִיכָל לְמִימַר אֲנוֹס הֵימָּה: [וְדִרְיָן]. פְּלוּגְמָה דְּרִצִּי יְהוּדָה טְהֵא פִּירְקָא (ד' סו.): בִּי בְּעָלִי קוּבָה. אֵלֶךְ צַעֲלִי חִיסִים וְאִלְטוּת: נִירוֹ. חֲרִישָׁה שֶׁלֹּא נִוּעָה³. סִכְסוֹךְ שִׁיךְ צִאֲנִים לְחִיכֵה בְּשֶׁאֵל דְּנִרִיס: הוּא אִמְיָנָא מַה שְּׁבִשְׂדָה. מִתְּסוּלָה קִאֲמַר קִרָּא וְלֹא קִרְקַע מִמֶּנּוּ לְהִי כֶּתֶב קִמָּה דְּהִשְׁתָּא אֲתֵרִי⁴ שְׁדָה לְגוּפָה שֶׁל קִרְקַע: הֵי גִרְסִין בְּוִי הָאִי גְּמִי לֵאִין דְּוִיָּן. כְּלוּמָר לְהַגֵּל מְשׁוּבָס הַדִּיקִים שְׁקוּדִים לְפִוּרְעוֹת: שִׁיבּוּתָא הוּא. שֶׁלֹּא יִרְאוּ בְּרַעֲהָ הַעֲמִידָה לְנֹא דְכִתִּיב: כִּי צִי

כֶּתֶב רַחֲמָנָא גְּרִישׁ הוּא אִמְיָנָא גְּרִישׁ חִיב רַחֲמָנָא מִשּׁוֹס דְּהַפְסֵד מְרֻבָּה הוּא אֲבָל קוֹצִים דְּהַפְסֵד מוֹעֵט אִימָא לֹא קָמָה לְמָה לִי מַה קָמָה בְּגִלּוֹי אָף כָּל בְּגִלּוֹי וְלִר' יְהוּדָה⁵ דְּמַחֲיִיב אֲנוֹקִי טָמוֹן בֶּאֱשׁ קָמָה לְמָה לִי לְרִבּוֹת כָּל בְּעָלִי קוּמָה וּרְבִנָּה לְרִבּוֹת כָּל בְּעָלִי קוּמָה מִנָּא לְהוֹ נִפְקָא לְהוֹ מִנָּא הַקְמָה וּרְבִי יְהוּדָה⁶ אוֹ מִיבְעִי לִיָּה לְחֻלְק וּרְבִנָּה לְחֻלְק מִנָּא לְהוֹ נִפְקָא לְהוֹ מִנָּא הַשְׁדָּה וּרְבִי יְהוּדָה⁷ אִיידִי דְכֶתֶב רַחֲמָנָא אוֹ הַקְמָה כֶּתֶב אוֹ הַשְׁדָּה שְׁדָה לְמָה לִי לֵאֲתוּי⁸ לְחֻכָּה נִירוֹ וּסְכֻסְכָּה אֲבִינוֹ וּלְכֶתֶב רַחֲמָנָא שְׁדָה וְלֹא בְעִי הֵנֵךְ צִרְיָא דִּאי כֶּתֶב רַחֲמָנָא שְׁדָה הוּא אִמְיָנָא מַה שְּׁבִשְׂדָה אִין מִידי אַחֲרִינָא לֹא קָמָל אִר' בֵּר נַחֲמָנִי אִר' יוֹנָתָן אִין פּוֹרְעֻנוֹת בִּאֵה לְעוֹלָם אֲלֵא בּוֹמֵן שְׁהִרְשָׁעִים בְּעוֹלָם וְאִינָה מִתְּחַלֵּת אֲלֵא מִן הַצִּדִּיקִים תְּחַלָּה שְׁנֹאמַר כִּי תִצָּא אִשׁ וּמִצָּאָה קוֹצִים אִימָתִי אִשׁ יוֹצָאָה בּוֹמֵן שְׁקוֹצִים מִצִּוִּין לֹא וְאִינָה מִתְּחַלֵּת אֲלֵא מִן הַצִּדִּיקִים תְּחַלָּה שְׁנֹאמַר וְנֹאכָל גְּרִישׁ וְנֹאכָל גְּרִישׁ לֹא נֹאמַר אֲלֵא וְנֹאכָל גְּרִישׁ שְׁנֹאכָל גְּרִישׁ כְּבִי: תֹּאנִי רַב יוֹסֵף מֵאִי דְכִתִּיב⁹ וְאֵתָם לֹא תִצָּאוּ אִשׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר כִּיֹּן שְׁנִיתוֹן רְשׁוֹת לְמִשְׁחִית אִינוֹ מִבְּחִין בִּין צִדִּיקִים לְרִשְׁעִים וְלֹא עוֹד אֲלֵא שְׁמִתְחִיל מִן הַצִּדִּיקִים תְּחַלָּה שְׁנֹאמַר¹⁰ וְהִכְרַתִּי מִמֶּךָ צִדִּיק וְרִשְׁעִי בְּכִי רַב יוֹסֵף כּוֹלִי הָאִי גְּמִי לֵאִין דְּוִיָּן אִל' אֲבִי טִיבּוּתָא הוּא לְגִבְיָהוּ דְכִתִּיב¹¹ כִּי מִפְּנֵי הָרַעָה נֹאסֵף הַצִּדִּיק אֲמַר רַב יְהוּדָה אֲמַר רַב לְעוֹלָם

אֵס יֵשׁ צִלְצִיזוֹ צִפְנִי עֲלָמוֹ כְּדִי לְנִצּוֹת חִיב וְאֵס לֹא פְטוֹר אַע"פ שֶׁנִּסְקוּ הָרוֹחַ מִלְּנֶה דֹּלָא שְׁבִיטָה הָרוֹחַ לְנִצּוֹת עַל יָדָה לְנִצּוֹת דֹּלָא שְׁבִיטָה שְׁחַטְרָף נִשְׁבִּית הָרוֹחַ עִם הַצִּמּוּר לְסִיעִי כִי הֵם מִקְלָקֵלִים זֶה אֵת זֶה אַע"פ שֶׁנִּישָׁה מִלֵּד אֶחָד כִּי הַצִּמּוּר חָס וְהָרוֹחַ קָר:

רַב אִשִּׁי אֲמַר כִּי אֲמִירִין זוּרָה וְרוֹחַ מְסִיעֵמָה הֵי מִיָּי לְעֵינֵי שַׁבַּת דְּמִלְאֲבָת מַחֲשַׁבְתָּהּ אֲסַרָה תוֹרָה. וְכַשְׁגּוֹרֵס לְזוֹרָה¹² הָרוֹחַ מְסִיעֵמָה הֵי מִלְּאֲכָה מִחֲשַׁבְתָּהּ וְלִהְיוֹת חִיב בְּגִרְמָתָה זְרִיָּה זוֹ אֲבָל עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה שֶׁל זְרִיָּה צִפְנִי עֲלָמוֹ לֹא אֲקָרִי (זוּרָה¹³) לִכְךָ הֵכָּה לֹא מִקְרִי מִבְּעֵיר אֲלֵא גּוֹרֵס וְהַתּוֹרָה לֹא חִיבָה אֲלֵא מִבְּעֵיר וְלֹא הַגּוֹרֵס (אֲלֵא¹⁴) הַבְּעִירָה ע"י רֹחַ מְסִיעֵמָה וְלִהְיוֹת חִיבָה הֵא גִרְמָתָה לְעֵינֵי הָאֵשׁ כָּל שֶׁלֹּא גִרְמָתָה דִּקְל' גִּרְמָתָה צִמּוּקִין פְּטוֹר וְמוֹר צִד רַב אִשִּׁי דְּפִרְךָ גִּבִּי רִקְתָּא בִּלָּא תִּסְפּוֹר (בִּי דף טו. וסס") מִלִּי שֶׁנָּה מוֹרָה וְרוֹחַ מְסִיעֵמָה מִלִּי סִבֵּר כִּרָּב אִשִּׁי דִּהִכָּה דִּהִכָּה לְעֵינֵי חִיב הַרְחָקָה חֲשִׁיב גִּירִי דְלִיָּה וְלִרְךָ לְהַרְחָק וְאֲפִי ר' יוֹסֵי כְּמוֹ הַרְחָקָה סוֹלֵס מִהַסּוֹךְ דְּחִשִּׁיב גִּירִי דְלִיָּה לְעֵינֵי הַרְחָקָה¹⁵ אַע"ג דֹּלָא חֲשִׁיב לִיָּה הֵסֵס אֲלֵא גִרְמָתָה דְּפִטוֹר מִתְּשַׁלְּמוֹן מִ"מ אֲסוֹר וְלִרְךָ לְהַרְחָק וְגַן הִיזָּל מִתְּחַת הַפְּטִיט¹⁶ דְּחִשִּׁיב מוֹקֵךְ מִשּׁוֹס דִּיעָה לִיָּה דְחִלָּל וּמִכָּה בַּח כֵּל כֵּךְ שֶׁאֲחֵר גִּמַּר כְּמוֹ יוֹקֵךְ בְּרוֹחַ מְנִיָּה וְכֵן מִשִּׁי בִּלָּא תִּסְפּוֹר וְלֹא רָכָה לְהַעֲמִיד שְׁמִכָּה כֵּל כֵּךְ בַּח עַד שְׁמוּקֵי בַּח אֲדָס לְמַד בִּלָּא רֹחַ דֹּאֵס כֵּן לֹא הוּא מִי לֵה גִבִּי נִוִּקֵן דֹּאֵס אֲלֵא גִבִּי נִוִּקֵן דֹּאֵס: **וְהִכָּה** גִּרְמָתָה בְּנוֹקֵן. מִתּוֹךְ כֵּךְ נִרְאֶה דֹּאֵס שְׁמִס הִבְּיָא וְאִוֹר וְלִיטִי שְׁמִיָּה וְאִין בַּח אֶחָד כְּדִי לְנִצּוֹת פְּטוֹר וּמִיָּה הוּא: **לְרִבּוֹת** בִּי בְּעָלִי קוּבָה. בְּנוֹקֵרֵס פִּירֵס כֵּל בִּי"ח אֲבָל בִּירוּשְׁלָמִי¹⁷ מִשְׁמַע דְּמַרְבִּי אִלְטוּת וְכֵן דְּבִרַּת הַמַּחֲזִיר וְהִי אִתָּהּ הֵסֵס אִי מַה הַגִּדִּישׁ מִיּוֹחַד שְׁהוּא תִלְשׁ מִן הַקִּרְקַע אֵף כֵּל שְׁהוּא תִלְשׁ מִן הַקִּרְקַע מִ"ל אוֹ הַקִּמָּה:

שו"ת אבני נזר חלק אורח חיים סימן שפח

(א) אשר הוקשה לו דברי רמ"א סימן תקי"ד [סעי' ג'] שמותר להעמיד נר במקום שהרוח שולט כדי שיכבה. משום דגרם כיבוי מותר ביום טוב. הלא הא דומה לאשו משום חציו כמו אבנו כו' ונפלו ברוח מצוי' והזיקו. ולדעת תוספות סנהדרין [עז"א] דחייב ברוצח כהאי גוונא מיתה הוא הדין דחייב בשבת. ואפילו להר"ן שם דחולק. מכל מקום בשבת יתחייב קל וחומר מזורה ורוח מסייעתו דבנזקין פטור ומכל מקום בשבת חייב משום מלאכת מחשבת אסרה תורה וניחא לי'. כל שכן אשו דחייב בנזקין דחייב בשבת משום דניחא לי' עד כאן דבריו:

(ב) בטח לא נעלם מכבודו דברי הרא"ש בבבא קמא [פרק הכונס סי' י"א] דוקא זורה דאורחי' בהכי. אך גם לפרש"י [שם ס' ע"א] דמשמע דהחויב משום דניחא לי'. מכל מקום בכיבוי למאן דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור דלא חשיב מלאכת מחשבת אך מדרבנן אסרו אף בלא מחשבת כמו מקלקל דלא חשיב מלאכת מחשבת ומכל מקום אסור. אך מכל מקום פטור בגרמא. וראי' ברורה דלפרש"י הנ"ל מלאכת מחשבת במלאכה שאינה צריכה לגופה למאן דפוטרי אי אפשר לאסור מטעם מחשבת. מהא דשבת (דף ק"כ ע"ב) ורמי דר' יוסי אדר' יוסי כו' שאני התם דכתיב לא תעשון כן לה' אלקיכם הא גרמא שרי. אי הכי שבת נמי לא תעשה כל מלאכה הא גרמא שרי. ומאי קושיא בשבת אף דגרמא. חייב משום מלאכת מחשבת. אלא על כרחך או כהרא"ש. או משום דכיבוי דליקה הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה. ור' יוסי הא סבירא לי' בפרק במה מדליקין [לא ע"ב] מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור:

(ג) אך מה דקשיא לי' לשיטת התוספות דחייב ברוצח יתחייב נמי בשבת. לא כן אנכי עמדי. ואשו משום חציו ילפינן מדכתיב המבעיר את הבערה ובממון גרמי חייב. והיינו משום דההיזק נעשה. על כן חייב אף שאינו מזיק בידים ממש. וכן ברוצח הרציחה נעשה. והא קמן דבדיני שמים חייב אף בגרם היזק. אבל שבת המלאכה הנעשית מאלי' אין שום סרך איסור. והרי מותר לעשות מבעוד יום שהמלאכה תיעשה בשבת. ואין חיוב רק על מעשה האדם בלבד. על כן בעינן בידים ממש ופטור על אשו משום חציו. אך דעת הנמוקי יוסף [ב"ק בד' הרי"ף י' ע"א] דחייב בשבת על אשו משום חציו. אך הר"ן חולק על זה ואין הלכה כתלמיד במקום הרב. בשגם דלרוב הפוסקים אין בכיבוי נר שלא לעשות פחמים רק איסור דרבנן. ואין לחוש ליחידא כנ"ל: